

Bezig zijn met de dingen van Zijn Vader

Thema: De rondwandeling
Lukas 2:40-52

a. Naar het huis van Zijn Vader (Luk. 2: 40-42)

UITLEG VAN DE TEKST

Het gedeelte over 'de twaalfjarige Jezus in de tempel' (vers 41-52) heeft Lukas geschreven tussen twee berichten over het opgroeien en het toemenen van het Kindeke Jezus. We lezen in vers 40: 'En het Kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid; en de genade Gods was over Hem' en in vers 52: 'En Jezus nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de mensen.' Jezus groeide niet alleen lichamelijk, maar ook in geestelijk opzicht. Meer en meer verwierf hij inzicht in het heilsplan van Zijn Vader en daarom moest Hij ook zijn in de dingen van Zijn Vader!

Met vers 41 maakt Lukas een sprong van twaalf jaar. Het is het enige verhaal over de jeugd van Jezus in het Nieuwe Testament. Het enige wat we horen over de periode tussen de geboorte van de Heere Jezus, Zijn besnijdenis op de achtste dag, Zijn voorstelling in de tempel op de veertigste dag en Zijn gang op twaalfjarige leeftijd naar de tempel te Jeruzalem is het al genoemde vers 40 waar geschreven staat dat het Kindeke (Jezus) opgroeit en gesterkt werd in de geest, en vervuld werd met wijsheid en dat de genade van God over Hem was. Meer wordt er over die tussenliggende twaalf jaar niet verteld. De Heilige Geest vond het niet nodig om over deze tijd iets in de Schrift op te nemen.

Net als alle andere vrome Joden, waren ook Jozef en Maria, gewoon om ieder jaar het Pascha in Jeruzalem te vieren (Gr. eporeuonto kat' etos, zijn per

jaar, zij gingen jaarlijks). De oudtestamentische wetgeving schreef voor dat de Joden jaarlijkse de drie grote feesten (Pascha, Wekenfeest en Loofhuttenfeest) in Jeruzalem moesten vieren voor het aangezicht van de Heere. Er werd onder de rabbijnen volop gediscussieerd over de vraag of ook vrouwen en kinderen zich aan deze voorschriften moesten houden, wat zeker wel voor de man gold. Maar we lezen hier dat Maria het in elk geval wel gewoon was.

Ook in dat bepaalde jaar gaat Jezus samen met Jozef en Maria (vers 41: Zijn ouders genoemd) naar Jeruzalem. Psalmzingend ging men naar Jeruzalem. Joodse jongetjes waren vanaf hun dertiende levensjaar verplicht om aan de jaarlijkse feesten deel te nemen. Jezus was hier nog twaalf jaar en dat doet vermoeden dat - naar een Joodse gewoonte - Jezus al eerder deel heeft genomen aan de godsdienstige activiteiten om te wennen. Zo ging Hij mee naar Jeruzalem om te zijn in de dingen van Zijn Vader. Het is waarschijnlijk niet de eerste keer dat Hij naar Zijn huis trekt.

TER OVERWEGING

Hoewel er - op deze geschiedenis na - niets over de kinderjaren van de Heere Jezus in de Bijbel staat, mogen we de kinderen wel vertellen dat de Heere Jezus ook net zo groot en net zo oud als hen is geweest. Vergeet echter niet te wijzen op het grote verschil. De Heere Jezus heeft ook in Zijn kinderjaren nooit gezondigd. Hij was nooit gemeen, haalde geen kattenkwaad uit en zei nooit lelijke woorden. Daarom kan Hij met Zijn heiligheid en met Zijn onschuld al onze zonden, ook de zonden van onze kinderjaren, bedekken en vergeven.

Als gezin gaan Jozef en Maria met de Heere Jezus naar de tempel. Wat is het ook in onze tijd belangrijk om als ouders trouw te zijn in het bezoeken van de erediensten en om als gezin naar Gods huis te gaan. Aan de oudere kinderen kan duidelijk gemaakt worden dat we een 'zoon der wet' kunnen vergelijken met een 'belijdend lid' in onze dagen. Joodse kinderen van twaalf jaar behoorden dan de ochtend- en avondgebeden te kennen en onderwezen te zijn in de Bijbelse geschiedenis, in de betekenis van de grote Joodse feestdagen en in de betekenis van de wet, die ze ook moesten onderhouden.

Tot hun twaalfde jaar werd dus de basis gelegd. Daar mag de zondagsschool in onze dagen aan meewerken!

GELOOFSLEER

We zien dat Lukas ons laat horen dat er sprake is van het vleesgeworden Woord. Hij heeft ons vlees en bloed aangenomen. De Zoon van God neemt de menselijke natuur aan. Vanaf de ontvangenis van de Heilige Geest in de moederschoot van Maria zijn de Goddelijke en de menselijke natuur van de Heere Jezus onafscheidelijk verenigd.

b. In het huis van Zijn Vader (Luk. 2: 43-47)

UITLEG VAN DE TEKST

Over het feest zelf wordt verder met geen woord gerept. Een week later, na afloop van het feest (Gr. teleiōsantōn tas hēmeras, 'voltooid hebbende de dagen' betekent vermoedelijk dat Jozef en Maria de hele week van het feest zijn gebleven, niet maar alleen het eerste verplichte gedeelte), keren Jozef en Maria met de andere feestgangers terug naar hun eigen woonplaats. Jezus blijft echter, buiten medeweten van Zijn ouders, in Jeruzalem achter. Merk op dat er in de beschrijving van Jezus een ontwikkeling is van 'zuigeling' (Gr. brephos: vers 12 en 16) via 'kind' (paidion: kind, jongetje, vers 17, 27 en 40) naar 'jongen' (pais, vers 43).

Het was natuurlijk een drukte van belang in de straten van Jeruzalem en op de wegen van en naar de stad, zodat het haast onvermijdelijk was dat ouders in een onoplettend moment hun kinderen uit het oog verloren. Wanneer Jozef en Maria de terugreis aanvangen, zijn ze in de veronderstelling dat Jezus zich ook wel ergens in het reisgezelschap bevindt en dat ze Hem dus op een gegeven ogenblik wel ergens onderweg zullen tegenkomen onder de verwanten en bekenden die ook richting Nazareth terugreizen. Maar wanneer ze al een flink eind op weg zijn, hebben ze Jezus nog steeds niet

gevonden. Afhankelijk van de omstandigheden draagt een 'dagreis' (Num. 11: 31; 1 Kon. 19: 4; Jona 3: 4) ergens tussen de 30 en 60 km, maar in het geval van een reisgezelschap met vrouwen en kinderen is de afstand die in een dag kon worden afgelegd natuurlijk aanzienlijk korter.

Waarschijnlijk werd de reis terug – net als heen – afgelegd samen met inwoners van het dorp, of de leden van een familie. Jozef en Maria hebben gedacht dat Jezus ergens in de grote schare is, maar hoe ze ook zoeken: Jezus vinden ze niet. Een nacht vol onrust breekt voor hen aan, want in de nacht konden ze niet op weg gaan naar Jeruzalem vanwege de duisternis en het gevaar. De volgende morgen keren ze terug en dat kost hen weer een dagreis. Ze komen dus in de avond aan en kunnen daarom pas de volgende dag (de derde na hun vertrek uit Jeruzalem) gaan zoeken. Ze zoeken Hem met angst (Gr. odunōmenoi, met smart, innerlijke pijn). Wat zal er met Hem gebeurd zijn? Eindelijk vinden ze Hem in (één van de bijgebouwen van) de tempel. In het huis van Zijn Vader zit Hij te midden van een aantal leraren, rabbi's. Hij hoort hen aan en stelt Zelf vragen. Het vragen van de kant van de leerlingen vormde een wezenlijk element in de Joodse methode van onderwijs. Deze methode moest niet alleen de belangstelling van de leerlingen prikkelen, maar men zag er ook een goed middel in om de onhelderheid bij de hoorders te ontdekken en verkeerde opvattingen te verbeteren. Op de vraag van de leerling stelden medeleerlingen ook wel tegenvragen en brachten zij tegenwerpingen in. Zulke discussies waren bijzonder leerzaam. Aan deze discussie neemt de Heere Jezus deel. En allen die Hem horen zijn verbaasd over Zijn verstand en antwoorden. Het getuigt van een zeer grote kennis van en inzicht in de Schrift.

TER OVERWEGING

Het moet verschrikkelijk geweest zijn voor Jozef en Maria, toen ze hun Kind kwijt waren en Hem niet konden vinden. Wanneer een kind kwijt is, brengt dit grote spanning, angst en onzekerheid bij ouders teweeg. En naarmate het gemis langer duurt, wordt de angst groter: er zal toch niets ergs gebeurd zijn? Misschien zijn sommige kinderen zelf wel eens kwijt geweest of zagen ze plotseling in de drukte vader of moeder niet meer. Zoals Jozef en Maria de Heere Jezus kwijt waren, zo zijn wij Hem allen van nature kwijt. Als we ontdekken dat we Hem missen en Hem niet kunnen missen, dan gaan we Hem zoeken. Waar moeten we Hem dan zoeken? In Zijn Woord. In de kerk, het huis van Zijn Vader. Daar wil de Heere Zich laten vinden. Wat is het dan belangrijk om iedere zondag in de kerk te zijn waar uit Gods Woord wordt gepreikt.

GELOOFSLEER

Onderweg zongen de pelgrims en feestgangers (bij het Pascha) de Halleliederen, de lofpsalmen: Psalm 113-118.

c. In de dingen van Zijn Vader (Luk. 2: 48-52)

UITLEG VAN DE TEKST

Als Jozef en Maria Hem zien te midden van de leraren in het huis van Zijn Vader worden ze verslagen. Ze zijn hevig ontstemd en verontwaardigd. Dat blijkt ook wel uit de vraag die Maria Hem stelt. 'Kind, waarom hebt Gij ons zo gedaan? Zie, Uw vader en ik hebben U met angst gezocht.' Dat ze Hem 'met smart' hebben moeten zoeken, duidt mogelijk op een eerste vervulling van Simeons woorden. Het is een vraag waarin een zeker verwijt doorklinkt dat Hij hen in ongerustheid heeft gebracht. Ze had van Hem iets anders verwacht. Dan klinken in vers 49 Zijn eerste woorden die in de Schrift vermeld staan. Hij geeft helemaal geen antwoord op hun vraag, maar stelt aan hen een wedervraag: 'Wat is het, dat gij Mij gezocht hebt?' Dat is geen verwijt, maar een uiting van verbazing. Waarom moesten ze Hem zoeken? Het ligt toch voor de hand dat Hij in de tempel is? 'Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?' Dit is de eerste keer in het evangelie volgens Lukas dat het belangrijke woord dei (het moet, het is nodig) gebruikt wordt. Het wijst op een noodzaak (hetzij omdat iets Gods wil is, hetzij omdat iets in de Schrift staat).

Als Maria zegt in vers 48: 'Uw vader', dan bedoelt ze Jozef. Maar de Heere Jezus corrigeert Zijn moeder door aan te geven: Mijn eigenlijke Vader is in de hemel en Ik moet bezig zijn in de dingen van Hem. Daartoe is de Heere Jezus in de wereld gekomen. Dat was Zijn opdracht, dat was Zijn spijs en drank in de wereld om de wil van Zijn Vader te doen. Dat moeten is geen dwang van buitenaf, maar een drang van binnenuit. Jozef en Maria begrijpen deze woorden niet. Gewillig gaat de Heere Jezus daarna met hen mee naar Nazareth en is hun onderdanig. Dat vormt geen tegenstelling met het in de eerste plaats onderdanig zijn aan Zijn hemelse Vader. Alleen mogen Jozef en Maria Hem hierin niet belem-

meren. Aan het slot van vers 51 klinkt opnieuw wat Lukas eerder van Maria schreef (vers 19). Ze bewaart al deze dingen in haar hart. Nu begrijpt ze het nog niet ten volle. Later zal ze het verstaan. Deze geschiedenis begint en eindigt met een bericht over Jezus' groei naar volwassenheid. Hij neemt toe in Zijn geestelijke en verstandelijke vermogens. Hij groeit lichamenlijk. Steeds komen bij het opgroeien al Zijn goede eigenschappen naar voren, zodat Hij de gunst van God en de mensen mag ondervinden. De mensen spreken goed van Hem.

TER OVERWEGING

Vanuit dit laatste gedeelte moeten de kinderen beseffen dat de Heere Jezus niet ongehoorzaam is aan Zijn ouders, maar meer gehoorzaam aan Zijn hemelse Vader.

Wij moeten onze ouders gehoorzaam zijn, want God heeft ze over ons gesteld. Maar ook wij moeten God meer gehoorzaam zijn dan de mensen. De Heere Jezus is bezig in de dingen van Zijn Vader. Hij is bezig met het Woord in het huis van Zijn Vader. Het geldt ook voor ons en onze kinderen dat we daarin bezig moeten zijn. Bij de doop heeft de Heere beloofd: Ik wil jou tot een Vader zijn. Maar dan vraagt de Heere ook van ons dat we ons leven in Zijn dienst besteden. Van nature zijn we met heel andere dingen bezig, maar als de Heere in ons leven werkt door Zijn Woord en Geest, dan krijgen we een verlangen om bezig te zijn in de dingen van de Vader. Maria kon alles niet begrijpen, ze heeft het wel onthouden. Wie van ons kan het allemaal begrijpen, bijv. dat de Heere Jezus God en mens tegelijk was? Maar we hoeven het ook allemaal niet te begrijpen, het gaat erom dat we het geloven, dat we in Hem geloven.

GELOOFSLEER

De Heere Jezus is onderdanig aan Jozef en Maria. Zo heeft de Heere het geboden (vraag en antw. 104 van de Heidelbergse Catechismus: 'Wat wil God in het vijfde gebod?' 'Dat ik mijn vader en mijn moeder, en allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze, en mij hunner goede leer en straf met behoorlijke gehoorzaamheid onderwerpe, en ook met hun zwakheid en gebreken geduld hebbe, aangezien het Gode belieft, ons door hun hand te regeren.')

